

INWENTARYZACJA FAUNISTYCZNA

części miejscowości Grojec położonej pomiędzy autostradą A4, ul. Grojecką, ul. Pańską, ul. Pasternik i granicą administracyjną gminy Alwernia.

Wykonał:

Dr inż. Łukasz Piechnik

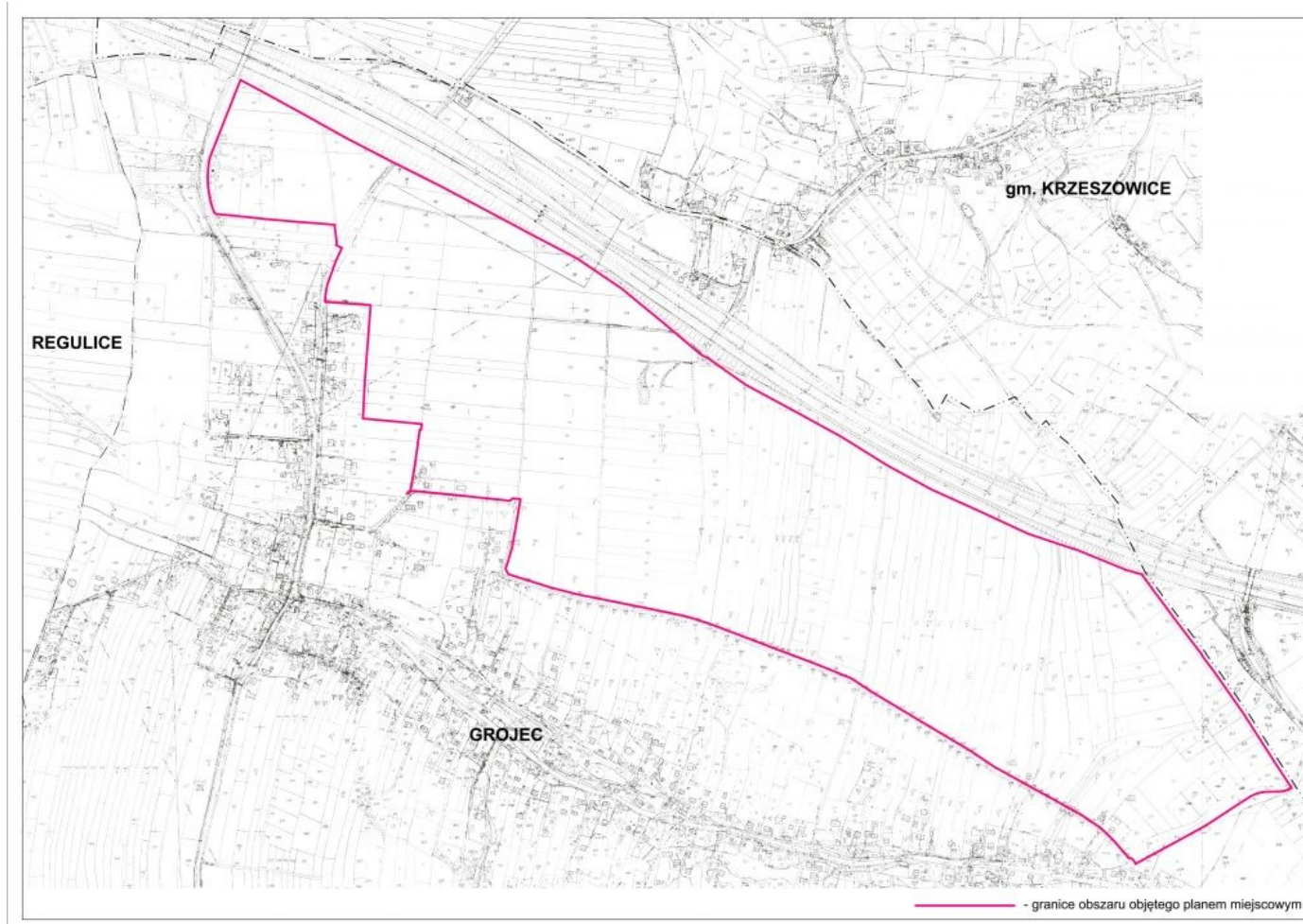
Spis treści

I.	OPIS TERENU BADAŃ.....	3
II.	METODYKA	4
III.	WYNIKI BADAŃ.....	6
IV.	LITERATURA.....	13

I. OPIS TERENU BADAŃ

Niniejsze opracowanie dotyczy inwentaryzacji faunistycznej fragmentu obszaru gminy Alwernia tj. części miejscowości Grojec położonej pomiędzy autostradą A4, ul. Grojecką, ul. Pańską, ul. Pasternik i granicą administracyjną gminy (od wschodu), w województwie małopolskim.

Szczegółowy przebieg granic prezentuje mapa nr 1 (poniżej).

1. Położenie fizjogeograficzne terenu inwentaryzacji

Teren badań położony jest (wg. Kondrackiego) w mezoregionie Garbu Tenczyńskiego, będącego częścią większego obszaru (makroregionu) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej wchodzącej z kolei w skład regionu Wyżyny Śląsko-Krakowskiej.

2. Specyfika fauny inwentaryzowanego terenu

Inwentaryzowany teren pod względem faunistycznym charakteryzuje się dominacją gatunków łąkowych, i kserotermicznych (m.in.: jaszczurka zwinka, zając szarak), synantropijnych i synantropizujących się czyli związanych z siedzibami ludzkimi (m. in.: ropucha szara, kopciuszek, sroka, jaskółka dymówka, kuna domowa) a także ze środowiskiem zarośli (np. jarzębatka, dzierzba srokosz, dzierzba gąsiorek). Ważną grupę fauny tego terenu stanowią gatunki związane z lasami (m. in.: sarna, sikory, dzięcioły, dzik). Największą bioróżnorodnością fauny cechują się tereny podmokłe w dolinie potoku Rudno oraz murawy kserotermiczne wzdłuż autostrady oraz na zachodnim krańcu inwentaryzowanego terenu. Warto zaznaczyć, że ze względu na utrzymujące się wciąż na tym obszarze zbiorowiska związane z wypasem zwierząt gospodarskich i uprawą pól, egzystuje tu fauna związana z rolniczym zagospodarowaniem terenu (gawron, dudek).

II. METODYKA

1. Prace terenowe

Podczas inwentaryzacji ornitofauny wykorzystano własne obserwacje terenowe poczynione od lipca do połowy września 2023r. Prace terenowe polegały na kilkukrotnej kontroli opisywanego terenu i nanoszeniu obserwacji na podkłady mapowe. Prace inwentaryzacyjne przeprowadzono według wskazówek zawartych w Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych (Chylarecki i in. 2009) oraz kombinowanej odmianie metody kartograficznej (Tomiałojć 1979). Szczególną uwagę zwracano na stwierdzenia równoczesne oraz silnie terytorialne osobniki. Kontrole terenowe prowadzono zawsze w tych samych godzinach porannych (07:00 – 10:00), a także w godzinach popołudniowych i wieczornych w celu uwzględnienia gatunków, których szczyt aktywności przypada w późniejszych godzinach. Prace prowadzono tylko podczas dobrej pogody – unikano deszczu, mgły oraz wiatru.

Inwentaryzując bezkręgowce, płazy, gady oraz ssaki wykorzystano własne obserwacje i badania terenowe wykonywane w terenie od lipca do połowo września 2023r. Prace terenowe polegały na bezpośredniej obserwacji i rozpoznaniu każdego gatunku. Potwierdzenia, że dany gatunek występuje na danym terenie dokonywano na podstawie spotkanych osobników ale także zidentyfikowanych gniazd, żerowisk, tropów, resztek żerowania, odchodów, czaszek, sierści, łusek (pokrywy chrząszczy) oraz nor i okazów martwych. Do oznaczania płazów w terenie wykorzystywano pracę Juszczyk (1987).

Każdej obserwacji przyporządkowano miejsce stwierdzenia, symbol oraz opis wraz z uwagami, które notowano. W miarę możliwości wykonywana był dokumentacja fotograficzna. Na podkłady mapowe w terenie nanoszono powyższe obserwacje. Zastosowano metodykę przyjętą przez Katedrę Zoologii Leśnej i Łowiectwa Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz zaleceń Lubuskiego Klubu Przyrodników w

Świebodzinie. Nie przeprowadzono szczegółowej inwentaryzacji w terenach zamkniętych i ogrodzonych. W terenie dokonywano także wywiadu środowiskowego dotyczącego występowania gatunków bezkręgowców, płazów, gadów i ssaków na badanym terenie. Zastosowano następujące skróty charakteryzujące występowanie gatunku na inwentaryzowanym terenie:

Lęg – gatunek lęgowy;

Lęg* – lęgowy już poza granicami badanego obszaru, ale regularnie pojawiający się na nim na żerowiskach;

MIGR – gatunek przelotny;

łow. – gatunek łowny;

Chr. – gatunek podlegający ochronie ścisłej;

Chr. cz. – gatunek podlegający ochronie częściowej;

N2000 – gatunek z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej lub/i Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

PCKZ – gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.

III. WYNIKI BADAŃ - SYSTEMATYCZNY PRZEGLĄD GATUNKÓW FAUNY STWIERDZONYCH NA INWENTARYZOWANYM TERENIE

1. Bezkręgowce

Królestwo: *Animalia* – Zwierzęta

Podkrólestwo: *Metazoa* – Tkankowce

Typ: *Arthropoda* – Stawonogi

Z gromady owadów (*Insecta*) stwierdzono na inwentaryzowanym terenie występowanie 3 gatunków chronionych. Bardzo prawdopodobne jest występowanie większej liczby rzadkich gatunków tej grupy zwierząt pod warunkiem wykonania pełnej inwentaryzacji w okresie od wiosny do jesieni.

z rzędu chrząszcze (*Coleoptera*):

- rodzina biegaczowate (*Carabidae*)

biegacz zielonozłoty (*Carabus auronitens*), **Chr. cz.**

biegacz skórzasty (*Carabus coriaceus*), **Chr. cz.**

z rzędu błonkoskrzydłe (*Hymenoptera*):

- rodzina pszczołowate (*Apidae*)

trzmieł rudy (*Bombus pascuorum*), **Chr. cz.**

Trzmieł rudy (*Bombus pascuorum*), Chr. cz. - stwierdzony wielokrotnie w obrębie roślinności łąkowej i zaroślowej. Na podstawie latających osobników i gniazd.

2. Płazy *Amphibia*

żaba wodna (*Pelophylax esculentus*), Chr. cz. stwierdzana nielicznie w wilgotnych miejscach w pobliżu zbiornika wodnego i rozlewisk potoku Rudno, wśród roślinności zaroślowej.

żaba trawna (*Rana temporaria*), Chr. cz. stwierdzana nielicznie w wilgotnych miejscach w pobliżu wysięków wodnych wśród roślinności zaroślowej.

rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), Chr. stwierdzona kilkakrotnie w jednym miejscu w pobliżu wysięku wodnego.

ropucha szara (*Bufo bufo*), Chr. cz. stwierdzana licznie w zaroślach, zadrzewieniach, wilgotnych miejscach wśród roślinności zaroślowej.

3. Gady *Reptilia*

jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*) **Chr. cz.** stwierdzana licznie na terenie suchych łąk i muraw kserotermicznych, rzadziej w zaroślach.

jaszczurka żyworodna (*Zootoca vivipara*) **Chr. cz.** stwierdzana kilkakrotnie na suchych łąkach, w pobliżu zarośli.

padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*) **Chr. cz.** Stwierdzany nielicznie w zadrzewieniach i wilgotnych miejscach wśród roślinności zaroślowej.

gniewosz plamisty (*Coronella austriaca*), **Chr.** PCKZ (kategoria VU - gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie), stwierdzony raz na terenie murawy kserotermicznej w pobliżu drogi gruntowej biegnącej wzdłuż autostrady.

zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*), **Chr. cz.** stwierdzony kilkakrotnie w dolinie Potoku Rudno i w niewielkim zbiorniku wodnym.

4. Ptaki *Aves*

Ogółem na badanym obszarze wykazano w okresie od lipca do połowy września 2023r. (poza sezonem lęgowym) występowanie 40 gatunków ptaków w tym 5 gatunków z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej. Spośród tej liczby wszystkie gatunki na tym terenie to ptaki lęgowe lub lęgowe poza granicami badanego obszaru, ale pojawiające się na nim na żerowiskach.

Poniżej zestawiono wszystkie stwierdzone gatunki ptaków zaobserwowane na badanym terenie. Gatunki te przedstawiono w porządku zgodnym z systematyką według: „The Birds of the Western Palearctic” (Snow, Perrins 1998). Nazewnictwo polskie przyjęto zgodnie z opracowaniem „Polskie nazewnictwo ptaków świata” (Mielczarek, Cichocki 1999).

SYSTEMATYCZNY PRZEGLĄD WSZYSTKICH OBSERWOWANYCH GATUNKÓW PTAKÓW

Królestwo: *Animalia* – Zwierzęta

Podkrólestwo: *Metazoa* – Tkankowce

Typ: *Chordata* – Strunowce

Podtyp: *Vertebrata* – Kręgowce

Gromada: *Aves* – Ptaki

Rząd: *Ciconiiformes* - Bocianowe

Rodzina: *Ciconiidae* - Bocianowate

Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i> Lęg*, MIGR, Chr., N2000
Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i> Lęg*, MIGR, Chr., N2000

Rząd: *Pelecaniformes* - Pełnopłetwe

Rodzina: *Ardeidae* - Czaplowate

Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i> MIGR, Chr.cz.
-------------	------------------------------------

Rząd: *Gruiformes* - Żurawiowe

Rodzina: *Rallidae* - Chruściele

Derkacz	<i>Crex crex</i> Lęg, Chr., N2000
---------	-----------------------------------

Rząd: *Falconiformes* – Szponiaste

Rodzina: *Accipitridae* – Jastrzębiowate

Myszołów	<i>Buteo buteo</i> Lęg*, Chr.
Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i> Lęg*, Chr.

Rodzina: *Falconidae* – Sokołowate

Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i> Lęg*, Chr.
----------	-------------------------------------

Rząd: *Galliformes* – Grzebiące

Rodzina: *Phasianidae* – Kurowate

Bazant	<i>Phasianus colchicus</i> Lęg, Łow.
--------	--------------------------------------

Rząd: *Strigiformes* – Sowy

Rodzina: *Strigidae* – Puszczykowate

Puszczyk zwyczajny	<i>Strix aluco</i> Lęg*, Chr.
--------------------	-------------------------------

Rząd: *Columbiformes* – Gołębiowe

Rodzina: *Columbidae* – Gołębiowate

Gołąb grzywacz	<i>Columba palumbus</i> Lęg*. Łow.
Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i> Lęg, Chr.

Rząd: *Cuculiformes* – Kukułkowe

Rodzina: *Cuculidae* – Kukułkowate

Kukułka	<i>Cuculus canorus</i> Lęg*, Chr.
---------	-----------------------------------

Rząd: *Apodiformes* – Jerzykowie

Rodzina: *Apodidae* – Jerzykowate

Jerzyk	<i>Apus apus</i> Lęg*, Chr.,
--------	------------------------------

Rząd: *Bucerotiformes* – Dzioborożcowe

Rodzina: *Upupidae* – Dudkowate

Dudek	<i>Upupa epops</i> Lęg*, Chr.
-------	-------------------------------

Rząd: *Piciformes* – Dzięciołowe

Rodzina: *Picidae* – Dzięciołowate

Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i> Lęg, Chr.
Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i> Lęg, Chr.

Rząd: *Passeriformes* – Wróblowe

Rodzina: *Hirundinidae* – Jaskółkowate

Dymówka	<i>Hirundo rustica</i> Lęg*, Chr.
Oknówka	<i>Delichon urbicum</i> Lęg*, Chr.

Rodzina: *Turdidae* – Drozdowate

Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i> Lęg, Chr.
Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i> Lęg, Chr.
Pleszka	<i>P. phoenicurus</i> Lęg, Chr.
Kos	<i>Turdus merula</i> Lęg, Chr.
Drozd śpiewak	<i>T. philomelos</i> Lęg, Chr.
Kwiczół	<i>T. pilaris</i> Lęg*, Chr.

Rodzina: *Sylviidae* – Pokrzewkowate

Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i> Lęg, Chr.
Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i> Lęg, Chr., N2000

Rodzina: *Paridae* – Sikory

Modraszka	<i>Parus caeruleus</i> Lęg, Chr.
Bogatka	<i>P. major</i> Lęg, Chr.

Rodzina: *Troglodytidae* – Strzyżyki

Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i> Lęg, Chr.
----------	--

Rodzina: *Laniidae* – Dzierzbowate

Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i> Lęg, Chr.; N2000
Srokosz	<i>Lanius excubitor</i> Lęg, Chr.

Rodzina: *Corvidae* – Krukowate

Sójka	<i>Garrulus glandarius</i> Lęg, Chr.
Gawron	<i>C. frugilegus</i> Lęg*, Chr.
Kruk	<i>C. corax</i> Lęg*, Chr. cz.
Sroka	<i>Pica pica</i> Lęg, Chr. cz.

Rodzina: *Sturnidae* – Szpakowate

Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i> Lęg, Chr.
-------	-----------------------------------

Rodzina: *Passeridae* – Wróble

Mazurek	<i>P. montanus</i> Lęg, Chr.
---------	------------------------------

Rodzina: *Fringillidae* – Łuszczaki

Zięba	<i>Fringilla coelebs</i> Lęg, Chr.
Dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i> Lęg, Chr.

Rodzina: *Emberizidae* – Trznadłowate

Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i> Lęg, Chr.
----------	--------------------------------------

5. Ssaki *Mammalia*

Ogółem na badanym obszarze (podczas inwentaryzacji terenowej) wykazano występowanie **25** gatunków ssaków. Spośród tej liczby 11 to gatunki podlegające ochronie częściowej. Na omawianym terenie w ramach inwentaryzacji nie prowadzono w ogóle badań ssaków z rzędu (*Chiroptera*) nietoperze i nie prowadzono nasłuchów detektorowych tej grupy zwierząt. Poniżej zestawiono wszystkie stwierdzone gatunki ssaków zaobserwowane na tym terenie w okresie od lipca do połowy września 2023r. Ułatwia to szybkie zorientowanie się w różnorodności teriofauny tego obszaru. Gatunki przedstawiono w porządku zgodnym z obowiązującą systematyką. Zastosowano następujące skróty określające status ochronny gatunku na inwentaryzowanym terenie:

Chr. – gatunek podlegający ochronie ścisłej;

Chr. cz. – gatunek podlegający ochronie częściowej;

N2000 – gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej;

Królestwo: *Animalia* – Zwierzęta

Podkrólestwo: *Metazoa* – Tkankowce

Typ: *Chordata* – Strunowce

Podtyp: *Vertebrata* – Kręgowce

Gromada: *Mammalia* – Ssaki

Rząd: *Insectivora* – Owadożerne

Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	Chr. cz.
Zębiełek	<i>Crocidura sp.</i>	Chr. cz.
Kret	<i>Talpa europea</i>	Chr. cz.
Jeż wschodni	<i>Erinaceus roumanicus</i>	Chr. cz.

Rząd: *Carnivora* – Drapieżne

Lis	<i>Vulpes vulpes</i>	Łow.
Łasica	<i>Mustela nivalis</i>	Chr. cz.
Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	Chr. cz.
Kuna domowa	<i>Martes foina</i>	Łow.
Kuna leśna	<i>Martes martes</i>	Łow.
Borsuk	<i>Meles meles</i>	Łow.

Rząd: *Rodentia* – Gryzonie

Nornica ruda	<i>Clethrionomys glareolus</i>	
Nornik zwyczajny	<i>Microtus arvalis</i>	
Nornik bury	<i>Microtus agrestis</i>	
Karczownik ziemnowodny	<i>Arvicola amphibius</i>	Chr. cz.
Myszarka leśna	<i>Apodemus flavicollis</i>	
Myszarka polna	<i>Apodemus agrarius</i>	

Myszarka zaroślowa	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Chr. cz.
Badylarka	<i>Micromys minutus</i>	Chr. cz.
Bóbr	<i>Castor fiber</i>	Chr. cz.
Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>	Chr. cz.

Rząd: *Lagomorpha* – Zajączaki

Zając szarak	<i>Lepus europaeus</i>	Łow.
--------------	------------------------	------

Rząd: *Artiodactyla* – Parzystokopytne

Dzik	<i>Sus strofa</i>	Łow.
Sarna	<i>Capreolus capreolus</i>	Łow.
Jeleń szlachetny	<i>Cervus elaphus</i>	Łow.
Łoś	<i>Alces alces</i>	Łow.

Na podstawie danych uzyskanych z literatury, a także z wywiadów z mieszkańcami niewykluczone jest, że na terenach leżących na inwentaryzowanym terenie mogą również występować następujące gatunki ssaków część jako gatunki przechodnie wykorzystujące ten obszar jako ważny korytarz migracyjny:

- Ryjówka malutka (*Sorex minutus*) (**chr. cz.**) i gatunki z rodzaju rzęsorek (*Neomys* sp.) (**chr. cz.**) z rzędu owadożernych (*Insectivora*);
- Jenot (*Nyctereutes procyonoides*) z rzędu drapieżnych (*Carnivora*) – gatunek obcy;

IV. LITERATURA

1. Dyrektywa Siedliskowa 92/43/EWG o ochronie siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory, uchwalona 21 maja 1992 r., zmieniona dyrektywą 97/62/EWG z dnia 27 października 1997.
2. Głowaciński Z. (red.), 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. Wyd. PWR i L. Warszawa
3. Goszczyński P., Sumiński T. 1996. Ssaki drapieżne Europy. PWRiL, Warszawa.
4. Jędrzejewski W., Sidarowicz W. 2010. Sztuka tropienia zwierząt. Zakład Badania Ssaków PAN. Białowieża.
5. Juszczak W. Płazy i gady krajowe. PWN 1987
6. Kondracki J., 2002. Geografia regionalna Polski, PWN
7. Paweł Mielczarek, Włodzimierz Cichocki. 1999. Polskie nazewnictwo ptaków świata. „Notatki Ornitologiczne”. Tom 40, zeszyt specjalny.
8. Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.), 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Wyd. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
9. Snow D. W., Perrins C. M. 1998. The Birds of the Western Palearctic Concise Edition.
10. Tomiałojć L., Stawarczyk T., 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. T. 1-2. Wyd. Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „Pro Natura”, Wrocław